

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztőség: Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Egyes szám ára 16 fillér. Megjelen minden vasárnap reggel.</p>	<p>Kiadóhivatal: Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési és hirdetési díjak küldendők. Nyilttér petit sora 60 fillér.</p>
---	---	--

Kik a vezérek?

Csongrád, 1901 július 28.

Nagyon időszerű dolog azon gondolkozni, hogy a közügyekben kik azok az egyének, akik vezetnek a csongrádi közönséget.

A főbb hivatalnokoknak és értelmiségnek mai nap ugyyszólván csak a munka által lehet vezérszerepet játszani. Oly formán, hogy a közönség javára üdvös alkotásokat létesítenek, s minden olyan esetben, ahol valaki jogvédelemért fordul hozzájuk — a hatóságokhoz, annak mindig rendelkezésére állanak és pártatlanul járnak el egyaránt mindenkivel szemben.

Az ilyen vezérszerep azonban se nem jár parádéval, se nem hat a tömegekre. És nagyon ritka.

A 23.000 csongrádi lakos józanul gondolkozó elemei szellemi vezérről követnek néhány arra rátermett ilyen uri embert, akik a közügyekért tudnának nagy és szép alkotásokat létesíteni. Hanem nincs, nem lehet küzdelmeiknek más — mint negatív eredménye. Megakadályozni a korrupció és demagogia féktelen uralmát, amely nagy lármával, fényes látványosságokkal, kápráztató ígéretekkel szokott fellépni évezredek óta, amióta együgyű és kapzsi emberek laknak a földön.

Az a nép amelyik tele van gyűlölettel a polgári értelmiség ellen és csak a papi reverendát követi: épügy nem haladhat, nem boldogulhat, mint az az uri osztály, mely sok tekintetben széthuz és erejét elfecsérli, szintén nem képes előre vinni a magyar civilizáció ügyét, a magyar városok haladásának közérdekeit.

Pedig ez talán itt sem lehetetlen! Az, hogy itt mindenki egy akaratot legyen valamenynyi kérdésben — képtelenség. Apróbb dolgokban nem is lehet az másképp, minthogy a nézetek és vélemények eltérők szoktak lenni.

De nagyobb, fontosabb kérdésekben szükséges, hogy az összes lakosság megértse egymást és egyetértőleg, egy akaratból kifolyólag cselekedjék.

Az utóbbi időben például két ilyen dolog merült fel, amelyhez minden lakosa a városnak helyeslőleg, egyértelműleg hozzájárult.

Az egyik a községi pótdadók leszállítása: amely úgy látszik éppen most az utolsó időben, mikor a megvalósuláshoz közeledett — elposványosodott.

Természetesen ez lett a sorsa, mert egyetlen egy pillanatra sem lett volna szabad a szemüket levenni

erről a kérdéstről a képviselőknek: de annyira nem volt rajta a szemük, hogy a költségvetést ki sem nyomtatták, mint azt a világ minden városában teszik, hogy közkezen forogjon és abba bele tekintsen mindenki.

Most hallunk valamelyes pótköltségvetést, amit szintén nem bocsátanak nyilvánosságra másképp — mint «közszemlére tétel» útján, ahogy a 2000 lakossal bíró falukban szokás: tehát csak közszemle útján értesülünk arról, miszerint egy 15.000 frtos állami követelés úgy van beállítva a költségvetésbe, hogy azt egy év alatt behajtsák a közönségen, több évi részletfizetés helyett. Vagyis ne kölcsön útján fedezzék, hanem egy év alatt pótdadó által teremtsék elő.

No de hát ez a közönség dolga, amelynek vezérei nem bírnak czélt érni egyik részről sem. Mert nem tudják belátni, hogy olyan ügyben, amelyet minden párt helyesnek tart, a részletek megbeszélésére közösen kellene tanácskoznok: hogy a közgyűléseken kész megállapodásokkal előbbre vinnék az ügyet, ahelyett, hogy a közösen óhajtott ügyeket a részletek buktassanak meg.

Azért mondom el vélemény gyanánt ezt a tapasztalatból leszűrt eredményt, hogy rámutassak a má-

TARCSA

Elmélkedés.

Aki mindenkit csak szeretni tudtál,
Neked, édes, csak a tövis jutott;
Akinek áldást osztál kis kezeddél,
Ha jött alkalma, sértett, rugdosott.
Kudarcot vallott az osztó igazság,
Arczul csapott a hol csak lehetett:
S te szenvedtél sokat, kimondhatatlan,
Én értem te, és én meg te veled!

Karunk védőleg fejünk felett tartva
Haladtunk a kis életuton át,
— Mert hát az emberekben csalódhatni,
De a jó Isten lát, segít, megáld;
Most hitem ing és ma tűnődöm rajta,
Midőn a földi léted elszakadt:
Minek az Urnak fönt kettős menyország,
Mikor a földön két pokol maradt!

Veszeloyszky.

Isten, király, haza.

Isten! Te jó, Te véghetetlen hatalmas,
Bölcs és mindenható Szeretet, ki uralkodol
a mindenség fölött, kit szeretettel fél minden földi lény, kinek hatalmát ismeri minden: Te vagy az Údy, az Igazság, az Élet!
Te tartod össze a világegyetem laza részeit erős kezeddél s örököl mindnyájunk felett: miért is Téged óhajtunk, Téged keresünk, Éretted szomjúhozok lelkünk.

Láthatatlan lényed imádja minden ember s midőn keresi a lét végokát: megnyugszik háborgó lelke a tudatban, hogy egykoron, Veled élend majd mennyei dicsőségben, igaz boldogságban.

Ismertek téged az őskor népei, már a legelső emberpár arczaborulva imáda s végig futva a történet lapjain, a barbár népek fetisétől kezdve imádtak Téged számtalan alakban a közép- és ujkor népei egyaránt.

Te voltál mindenha a nemzeteket fentartó erő, a kapocs, mely összetartó a népeket s ha elfordultak Tőled: egy nemzetnek sirja ásatott meg. Magyarok Istene, Hadúr, vezérlé dicsőségre a vitéz magyar nemzetet, s mert a nemzet soha el nem fordult tőle: ezeréves szép hazával ajándékozta meg.

Arczaborulva imádunk Téged, áldott szeretettel kérünk, esedezünk Hozzád: oszsz egyetértést a magyarnak, hogy a béke áldásait élvezve, nagygyá, dicsővé tegye hírnevét a munkaversenyében s Tőled ne fordítsák el a magyart az álpróféták álnok emberei. Hagyd szeretnünk egymást, mint testvér a testvért, mert közös hazának fiai, gyermekei vagyunk.

A dicséret, a dicsőség Tiéd legyen: mindörökön, amen!

Isten! kit a bölcs lángsze föl nem ér,
Csak titkon érző lelke óhajtvá sejt,
Léted világít, mint az égő
Nap, de szemünk bele nem tekinthet.

Király: A halandó emberek között az első, a magyaroknál a legelső ember: a király. Kinek lelkét megihleté isteni szikra, hogy népének, nemzetének boldogítja, gvámolítója legyen az életviharában.

A király szent és sérthetetlen; a ki fenkölt személyét bántólag illeti, az erkölcsi törvények szigorával bünhődik. Az ő szava szentesít törvényt, parancsol békét, vagy hívja bosszúra népét ravasz ellenségére.

A király osztozik nemzet örömeiben és gyászában egyaránt. De ha a király beteg, ha gondterhes aggodalom fogja el lelkét: beteggé lesz egy ország s bánatában részt vesz hű alattvalói összes serege.

Népeknek Istene! Áldd meg a királyt! Gyulaszsz szívében lángoló szeretetet, hogy szeresse népét és a hont szive egész melegével. Éljen a honnak, mely csak ő érte el, adjon igazságos törvényt, mely védje a gazdagot, oltalmazza a szegényt s boldogítsa a házat. Adj neki erős akaratot, hogy boldoggá tegyen egy nyelv által összetartott nemzetet. Legyen teljesen megelégedett egy nemzet királyával együtt. Add meg ezt minden nemzetnek, Te jószág Atya, kiben mindnyájan szeretettel élünk a mulandó földi létben. És áldassék érte a Te szent neved.

A magyar koronás apostoli király alakja mindig szeretet és tisztelet tárgya volt a magyarnak. Az árpád házi királyoktól

léd-, Nagy-Kőrös-, K. K. Félégyháza- és Halas városok ipar termékeikkel.

Aug. hó 20-ikán nyílik meg a «Gazdasági kiállítás» és tart 25-ig. A gazdasági kiállítást a Pestmegyei gazdasági egyesürendezi.

Mindkét kiállítás Kecskeméten a kistemplom-téri tágas iskola termeiben, az iskola udvaraiban, a szomszédos lovárdában, ezen épületek előtt e célra bekerített kb. 3.000 □ méter és az épületek mögött kb. 5.000 □ méter szabad területen és az iskola és lovárda közti utcán lesz kerítve az egész terület s a kiállítás céljaira alkalmassá téve.

Az ipar-kiállítás lesz a Pest megyei Duna-Tisza közén üzött ipar együttesen az országnak méltóan bemutatva. A kiállító száma megközelíti a 600-at, több mint 2,500 □ méter területen.

Az ipar-kiállítás magában foglalja a fa- és bútór-, fém-, kő- és anyag, ruházati, bőr- és sörte, sokszorosító- és papír, valamint a többi vegyes ipar cikkeit. Ezeket kívül belesznek mutatva iparművészeti tárgyak és a háziipar; élelmezési iparcikkek, műszaki és vegyszeti ipar, járművek, szőlészeti-, borászati-, gazdasági- és kerékeszeti eszközök, iparoktatás, segéd és tanonc munka kiállítás. Nemkülönböztetve lesznek bemutatva a kisipar céljaira alkalmas gépek és eszközök. Végül a hazai gyári féltermékek.

A felsorolt csoportokból láthatjuk, hogy a kiállítás magában foglalja az ipar összes faktorait.

Oly iparágak, melyek a Duna-Tisza közön nincsenek, az ország más részéről is elfogadtatnak.

A gazdasági kiállítás magába öleli egész Pestmegye területét. Kiállításra kerülnek a gazdasági kisebb és nagyobb gépek és eszközök, versenyt rendez peronospora permetező és viharágyúkból, kapcsolatos baromfi kiállítással és Bugacz-Monostorról csikó felhajtással.

A bizottság gondoskodott, hogy a kiállításról kimerítő «kalauz» adassék ki 60 fillér árban. A kiállításba a belépti-díj 40 fillér. Nemkülönböztetve gondoskodva van, hogy az árnyas iskola udvaraiban tisztes-séges áron vendéglő nyitassék, hol étkezni is lehet. Csoportos látogatóknak társas ebéd vagy vacsora is rendezhető.

Gondoskodva van, hogy a kecskeméti bor méltóan a borkostolóban hideg buffet-vel kapcsolatosan bemutatassék.

Sorsjegy ára 40 fillér melyen a kiállításon részt vett iparcikkek kisorsoltatnak.

E sorokban röviden vázoltuk a «kecskeméti-vidéki kiállítás» terjedelmét, mely nem szerény keretben mozog, hanem úgy terjedelmében, mint a kiállító nagy száma biztosítja a látványosság érdekességét.

Miután Kecskemétnek az egész országgal kedvező vasúti összeköttetése van, e szerint a kiállítás látogatása nagyon megvan könnyítve.

Mindennemű kérdezősködésre, sőt elszállásolásra is a végrehajtó bizottság ad felvilágosítást.

UJDONSÁGOK.

Megijesztett atyfiak.

Pénteken reggel az a rémhir járta be a várost, hogy Szent-Anna napján, a szomszédos Szentésvárosban tartani szokott búcsúra sereglett csongrádi ajtatoskodókkal a földi komp elmerült.

Elképzeltetlen izgalmat keltett e hír azok közt is kiknek családtagjai nem is voltak a búcsújárók között.

Mindenki erről beszélt.

Több siránkozó és jajveszékkelő asszony 9 óra tájban már a község háza udvarán szorongott, hol a fönt leirt képzelt veszélyről akart meggyőződést szerezni. Megkérdezte siránkozása oka felől, azt adták felvilágosításul, hogy az ő testvérök is a búcsújárók közt volt és az is a Tiszába fulladt azokkal, kikkel a komp elmerült és

ijedt képzelődésekben több holttestet is látott már hazaszállítatni.

A község háza leirhatatlan ijedtséget és rémületet okozott e rémhir, annál inkább, mert oda még semmi értesítés nem érkezett.

Csejthey bíró rögtön telephonalát Szentésvárosra a polgármesteri hivatalnak, honnan azaz értesítés érkezett, hogy ott mit sem tudnak e szerencsétlenségről, de a főkapitány befogatott a Tiszához hajtatott, s így addig türelmet kér, míg alapos felvilágosítást adhat. Csongrád község előjárósága ez alatt egy lovas futárt és egyik alkalmazottját biciklin küldte ki a komphoz.

Rémiséges aggodalmak közt telt el az a néhány perc, míg a telephon berregése újfönt fölhiatta a szorongókat és a szentesi polgármester örvendetes hírül adta, hogy az egészről egy szó sem igaz.

Az előjáróság erre — igen helyesen — a főszolgabíró úr mindenre kiterjedő figyelmessége folytán dobszó útján nyugtatta meg a lakosságot, a rémhir alaptalansága felől.

De miután a semmiből nem lesz semmi s így mindennek eredete van, így ennek is volt eredete. Nevezetesen a takarékos új háznak építésénél foglalatokodó munkások közt dolgozik Petróczy Lajos ismert búcsújáró napszámos is, kinek társai azzal tréfáltak meg, említett reggelen, hogy jól járt, hogy nem ment a búcsúra, mivel ő is elmerült volna a többiekkel együtt a komppal.

Ez a tréfálkozás a piacztéri kútnál történt, hol akkora hetipiacz lévén, könnyen hívő asszonyainkat nem volt nehéz rémületbe ejteni.

*

— **Községi pótdadók emelése.** Boldogult főispánunk nagy szellemét nem érte meg Csongrád község előjárósága — mikor a járási főszolgabíró kezdeményezésére leszállított pótdadókat ismét 18 százalékkal, tehát 76°/₁₀-ról 94-re akarja emelni. A közszemlére kitett pótköltségvetésnek ugyanis van egy pár tétele, amelyet érdemes lesz, higgadtan letárgyalni s ezek után egyetértőleg törölni. Ugyanis 30.000 korona követelés az állami iskolák miatt egy évi lefizetésre van beállítva az 1902 évi költségvetésbe, holott a pénztáros állítása szerint ez a tartozás nem is áll fen egészen. Továbbá a tűzoltói szerek beszerzésére 3910 koronát vett fel a költségvetésbe az előjárórág, holott a közgyűlési határozatban nincs kimondva, hogy rögtön meg kell rendelni a tűzoltói szereket — mert hiszen nincs rá pénz: a pótdadókat fel emelni pedig valósággal merényletnek tartjuk a felettes hatóság nyíltan kifejezett akaratával szemben, amelylyel megsértene az előjáróság boldogult főispánunk emléket is. Mintha csak azt mutatná ki a közgyűlés — ha bele menne a pótdadó felemelésébe: hogy a boldogult főispán akaratát figyelembe se veszi! 25.219 kor. kiadási többlet áll szemben 49.289 kor. bevétellel. Ha tehát a közgyűlés törölni fogja a két tételt, illetve a 30.000 korona kifizetését kölcsön útján részletekben fedezi, a tűzoltói kiadásokat pedig a jövő évi költségvetésre halasztja — úgy a 76°/₁₀ pótdadó mellett pénztári felesleggel zárulna le az idei év, s jövőre aztán a földek eladásából és ármentesítési egyeség folytán újabb adóleszállításokra lehetne kilátás.

— **Vadnay Andor** siremlékére folyik a gyűjtés. A városházán, a gyűjtő-iv Farsang István pénztárnokhoz is került, ki azonban mit sem irt alá, hanem azt mondta: hogy ő majd akkor ír alá, ha Hegyi siremlékére folyik a gyűjtés. Nem tudjuk örül-e Hegyi Farsang jó szándékának, mert igaz ugyan, hogy kijelentésével Hegyit, a törvények és szabályok semmibe vevőjét, fölébe helyezte Vadnaynak, az országos hírű, genialis embernek, a törvény őrének, de másrészt meg erősen kívánni látszik, hogy Hegyi előtte hagyja el az árnyékvilágot, amit közönséges halandók, még bámulók és utánozóktól sem vesznek szívesen.

— **Uj templom Csongrádon.** A protestáns

vallású csongrádi lakosok régóta elhatározták egy templom felépítését. Mint értesülünk, most mozgalmat akarnak indítani a terv megvalósítására.

— **Színház.** A csongrádi iparos ifjúság az olvasókör javára ma este 1/2 8 órakor a magyar népszínműirodalom egyik legszébb darabját fogja előadni, dalokkal és tánczszal.

— **Halálozás.** Szvoboda Bella, férj. Veszeloovszky Lászlóné, f. hó 23-án, hosszas betegség után elhunyt Csongrádon. Atyja Szvoboda Ferencz és kiterjedt rokonsága az elhunytban egy önfeláldozó, nemes lelkű és eszményi jóságú nőt gyászolják.

— **Iskolai szabályok.** A helybeli polgári fiúiskola dicséretes munkát teljesített, megszerkesztvén egy szabályzatot, amely a tanulók magaviseletére és az iskolai fegyelmre nézve igen üdvös tanácsokat és parancsokat foglal magában. Valóban mi sem szükségesebb mint az ifjúságnak erkölcsi neveléséről is foglalkozni végre.

Ámde erre nézve a legszükségesebb a leghatékonyabb eszköz nem a sok szabály felállítása volna: hanem a jó példaadás, amire épen a tanítói kar, a tanári kar volna hivatva. Mert hiába tanítják a gyermekeket az emberbecsülésre, ha a tanítók ritkán mutatnak erre példát a gyermekekkel szemben. Ha egy király, egy miniszter viszonzozza a legutolsó gyermek köszöntését barátságosan, s ha a legnagyobb méltóságban élők nemcsak elfogadják, de viszonzozzák a gyermekek és szegények köszöntéseit, hasonló módon, amint őket köszöntötték — akkor a tanító urak is üdvös példát adnak a gyermekek előtt, azzal hogy a legkisebb, legszegényebb embereket is megbecsülnik.

— **Jégeső.** A szőlőtermés nagyon gazdagnak ígérkezett az idén. Sok gazdánál azonban már ennek a termésnek befellegzett. Ugyanis mult hét szombatján olyan jégvihar dult, hogy mintegy 500 holdon az egész termést tönkre tette. Sokan azt hiszik, hogy ezt a jégverést annak köszönhetik, hogy a plebánián nem engedték meg a harangozást a felhők ellen.

— **Hegyi a mult közgyűlésen** ismét nemcsak arról tett tanuságot, hogy őt semmiféle törvény nem köti, hogy neki könnyebb egy szabályt megszegni, mint egy imát mondani, de arról is tanuságot tett, hogy tetteit és ténykedéseit a következetesség és logikai rend sem szabályozza. Az 1901 évi költségvetés megállapításánál ugyanis a fogyasztási adópénztár összes maradványát a közpénztári kiadások fedezésére irányoztatta elő. A fogyasztási pénztárnak tehát ez évben az összes kiadásait az ez évi bevételekből kell majd fedezni. De hát most meg az ő indítványára elfogják engedni a fogyasztási adót a károsult szőlőgazdáknak, hát miből fogják majd most fedezni a kiadásokat. Ha meglenne a fogyasztási pénztár maradványa, akkor csak nem szorulna meg e pénztár, de így megeshetik, hogy majd nem tud fizetési kötelezettségeinek eleget tenni s akkor a község az ezer forintnyi kezelési jutaléktól is elesik.

— **A halott becsülete.** Klein József gabonaügynök öngyilkosságáról azt a hírt küldte valaki a szegedi lapokba, hogy a nevezett ügynök halálát 9000 korona hiány okozta. Ez a hír csak tévedésből keletkezett: mert az elhunyt nagyon is takarékosan élt s a téves hír onnét keletkezett, hogy a buza árak emelkedésére számítva, vételt eszközölt s 9000 korona árkülönbözettel esett az átvett szállítmány értéke a 48 óras fizetési határidőre. A szerelmi bánatában kedélybeteg embert ez a veszteség oly mélyen megrendítte, hogy be sem várva a czég elhatározását, főbe lötte magát. Halála után egy fél órával — jött a távirat, hogy az üzlet jó volt, mert a buza ára emelkedett.

